

Setkání

BISKUPSTVÍ ČESKOBUDĚJOVICKÉ

leden 2024 / ročník XXXIV

ROZHOVOR
s L. Šotkem
k 80. narozeninám

VZPOMÍNKA
na P. J. Zámečníka

ORNÁT

Obsah

Editorial	3
„Klokoty jsou pro mě druhým domovem“	4
Personalia	5
P. Jaroslav Zámečník: připomínka 110 let od narození a 81 let od mučednické smrti	6
KLOKOTY: Advent pro Srí Lanku	8
S Karlem Schwarzenbergem se rozloučila i českobudějovická diecéze	9
JUDr. Jan Kotous převzal stříbrnou medaili Univerzity Karlovy	10
Změna projektu „Adopce na dálku“	10
Teologická fakulta JU má nového děkana	11
Slovo života pro děti	12
220 let teologických a filosofických studií v Českých Budějovicích	14
Dobrovolnice Diecézní charity ČB získala cenu Křesadlo	15
Ornát	16
„Ve škole modlitby“ v adventu se seniori	18
VZTAHY, VZTAHY, VZTAHY...	19
Jak se vzdělává Za Mikulášem do katedrály Diecézní centrum pro seniory?	20
Za Mikulášem do katedrály	21
Mikuláš na náměstí Přemysla Otakara II	21
Obraz Madony Březnické vzbuzuje mezinárodní zájem	22
BIGY: Návštěva největší klášterní knihovny na světě v Admontu	22
Obnovení historických varhan v Čachrově	23
Ve Svatojánském muzeu ožívá Svatý Jan	24

Měsíčník AKTUALITY – SETKÁNÍ

Vydává Biskupství českobudějovické

Kontakt: Biskupská 4, 370 01 České Budějovice,
e-mail: setkani@bcb.cz

Redakční rada: JUDr. Jan Kotous – předseda,
P. Dr. Zdeněk Mareš Th.D., Mgr. Ondřej Doskočil, Th.D.

Šéfredaktor: Ing. Petr Samec, Dr.

Grafika a sazba: Zuzana Prokopová

Tisk: MPRINT s.r.o., České Budějovice

Evidenční číslo MK ČR E 6603

ISSN 1212-8074

**Redakce si vyhrazuje právo na úpravu a krácení rukopisů
a nezodpovídá za obsah inzerce.**

Uzávěrka příštího čísla je 10. 1. 2024

Vážení odběratelé, náklady na výrobu jednoho čísla činí 25 Kč. Přispět na ně můžete formou daru pro diecézi na účet Biskupství českobudějovického u UniCredit Bank, a.s., č. ú.: 1387924949/2700, variabilní symbol: 11. Účtárna biskupství na vyžádání vystaví doklad o daru pro daňové účely.

Foto na titulní straně: Deskový obraz Madony Březnické patří mezi nejvýznamnější umělecká díla v českobudějovické diecézi. I proto je dlouhodobě zapůjčen do stálé expozice Národní galerie v Praze v Anežském klášteře. Více o významu obrazu si přečtete v článku na straně 22;

Foto: archiv Národní galerie Praha

Studenti Bigy napeklí perníčky pro charitu. Třída 3.E Mgr. Maliny iniciovala pečení a zdobení perníčků. Do této činnosti se zapojili i někteří rodiče žáků. Na chodbách Bigy se pak perníčky nabízely a výtěžek z prodeje byl předán Charitě pro potřebné.

Foto: Martin Maršák

Editorial

Milí čtenáři,

není tomu dávno, co jsme vstoupili do nového roku, snad s nadějí, ale možná také s obavami, co rok 2024 přinese světu, naší zemi i nám samotným. Přejme si, aby přinesl mír do zemí sužovaných válkou, chléb do zemí trpících hladem, svobodu do těch zemí, kde jsou křesťané pro víru pronásledováni.

Není v naší moci přinést pokoj a pomoc všude tam, kde bychom si přáli, i když k tomu můžeme přispět modlitbou a činem, například prostřednictvím naší diecézní charity. Na prvním místě je ale naším úkolem vytvářet pokoj a být si oporou v našich rodinách, pomáhat těm, které máme blízko kolem sebe, ať už činem, či slovem nebo modlitbou. Vzájemně si pomáhat a odpouštět si patří také k životu každé farnosti i diecéze. Přeji nám všem, aby se nám vzájemné vytváření atmosféry víry, pokoje a odpuštění dařilo.

✠ Vlastimil, biskup českobudějovický

Napište redakci

Vážené čtenáři, uvítáme vaše názory a reakce na příspěvky v časopisu Setkání. Zapojit se můžete také formou diskusních příspěvků k jednotlivým nabízeným tématům, a to sdělením vlastního názoru či osobní zkušenosti.

Vaše reakce a příspěvky posílejte na e-mailovou adresu: setkani@bcb.cz, nebo na adresu redakce: Redakce časopisu Setkání, Biskupská 4, 370 01 České Budějovice

„Klokoty jsou pro mě druhým domovem“

Rozhovor s Ladislavem Šotkem, varhaníkem a kronikářem farnosti Klokoty, při příležitosti jeho 80. narozenin.

Ladislav Šotek, varhaník a kronikář farnosti Klokoty a také velmi známá tábořská osobnost (hrál asi na 10 000 svatebních obřadech), oslavil 80. narozeniny v pátek 17. listopadu 2023. Při mši svaté v kostele Nanebevzetí Panny Marie na Klokotech s ním životní jubileum oslavila celá farnost a poděkovala Pánu Bohu za jeho život a jeho obětavou službu městu Táboru a farnostem Klokoty, Tábor a Sezimovo Ústí.

„Jsem Pánu Bohu nesmírně vděčný za dar života pana varhaníka. Děkuji za jeho přátelství, pokoru, obětavost, vstřícnost, službu v pastorační radě a jeho celoživotní snahu o prvotřídní hudební doprovod při liturgiích, koncertech, svatbách, křtech, pohřbech atd. Je pro mě také příkladem v tom, že se nepodvolil ani v době komunistické totality,“ řekl P. Mgr. Jiří Můčka, OMI, administrátor farnosti Tábor – Klokoty.

Pan Šotek předal lásku k hudbě také svým dcerám Marii, Martině a Veronice, vnukovi Štěpánovi, vnučce Elišce a dalším dětem, které prošly jeho rukama. Zázemím je pro něj manželka a rodina. Jeho dílem je „Klokotský zpěvník“, který na Klokotech neustále používají. Složil také „Klokotské zpívané mariánské hodinky“ a je autorem vlastního ordináře. Do dalších let života mu přejeme hodně zdraví a Božího požehnání, aby mohl ještě dlouho dělat radost lidem svou nádhernou varhanní hudbou.

Vážený pane Šotku, stále žijete velmi aktivně – jak nyní trávíte svůj čas?

Klokoty jsou pro mě druhým domovem. Kromě liturgií zajišťuji hudební doprovod při svatbách a pohřbech. Nejraději improvizuji, rád hraji barokní skladby, vánoční písně a koledy. Letos je to už 60 let do doby, kdy jsem hrál poprvé v kostele Rybovu Českou mši vánoční. Dělal jsem mi radost i koncerty, které od devadesátých let zajišťuji ve spolupráci s městem Tábor, anebo přímo s farností. Největší radostí je pro mě můj čtrnáctiletý vnuk Štěpánek, který jde v mých šlépějích. Stejně jako já, i on dostal obrovský dar od Pána Boha a vidím v něm svého nástupce.

Jak jste se dostal k hudbě a k varhanám?

Narodil jsem se v roce 1943 v Táboře. Na klavír jsem se začal učit v 5 letech u tábořského regenschori pana Josefa Harta. Vzhledem k jeho časové vytíženosti mě však učil pouze jeden rok. Poté jsem chodil ke dvěma učitelům, kteří na mně nezanechali velkou stopu. Kdo mě však ohromil, byl tehdejší ředitel ZUŠ pan Emil Vacek, žák varhanního profesora Wiedermanna. Hráli jsme spolu i čtyřruční skladby, např. Slovanské tance, některé Mozartovy a Beethovenovy symfonie, které mě moc bavily. Učil mě i základy harmonie a improvizace, a to mě velmi zaujalo. Vzhledem k jeho profesi v totalitní době nemohl hrát v kostele. Pan regenschori Hart rychle zjistil, že hrají velmi dobře na piano a oslovil mě, abych začal hrát v kostele na varhany. Mou první písní, kterou jsem se učil, byla píseň „Na kolena padejme.“ Při požehnání v kostele jsem ji úspěšně zahrál a tím začala

moje varhanní činnost. To mi bylo 13 let. V té době neexistovaly kopírky, a tak jsem si většinu skladeb sám přepisoval. To se mimo jiné týkalo i Rybovy mše vánoční, kterou jsem pak ve svých 20 letech, v roce 1963, pod taktovkou pana Harta, poprvé na Štědrý den s orchestrem odehrál. Z finančních důvodů mých rodičů jsem bohužel nemohl studovat konzervatoř, a tak jsem po gymnáziu začal pracovat na poště. Zde jsem strávil 47 let, z toho 27 let jako poštmistr.

Ve kterých kostelech dnes hrajete?

V Táboře i na Klokotech jsem začal hrát jako výpomocný varhaník v roce 1957. V Klokotech jsem po úmrtí varhaníka v roce 1983 převzal úvazek nejprve v pátek, sobotu a neděli. Od roku 1985, kdy přišel na Klokoty P. Karel Plavec, zde hrají téměř každý den. Skoro 30 let jsem hrál v děkanském kostele Proměnění Páně na hoře Tábor nedělní mše svaté v 8:30 a v 18:00 a na Klokotech v 10:00. V přibývajícím věku ale hrají v neděli jen jednu mši.

Již od roku 1965 hrajete také v městské obřadní síni. Jak byste tuto dlouhou životní etapu shrnul?

V roce 1965 po pořízení prvních varhan do tábořské obřadní síně jsme společně s panem Emilem Vackem začali zajišťovat varhanní doprovod při svatbách. Po jeho smrti v roce 1973 jsem pokračoval sám. V 70. a 80. letech bylo cca 12 i více obřadů za sobotu, rekord byl 19 sateb. Odhaduji, že jsem odehrál více jak 10 000 sateb. Od roku 1985 se střídám s dalším kolegou. Hraní při svatbách mi hodně dalo, i díky nim jsem se naučil improvizacím. Za totality nebylo vůbec jednoduché hrát v kostele a současně na Městském národním výboru. Tam mi jednou byla řečena věta: „Pokud hrajete v kostele, nemůžete hrát u nás.“ Snažili se najít za mě náhradníka, kterého ovšem nenašli, a tak jsem mohl dál hrát na obou místech. V roce 1997 jsem obdržel „Cenu města Tábora“

pro stálou aktivní angažovanost na kulturním poli města Tábora a při tom jsem si uvědomil, že se opravdu dějí zázraky. Za totality jsem byl hlídaným varhaníkem a najednou jsem byl za stejnou činnost oceněn.

Máte pokračovatele na kůrech, kde působíte?

Moje dcera Marie mě dokáže zastoupit na bohoslužbách i na obřadech. Její čtrnáctiletý syn, můj vnuk Štěpán, již dnes odehraje celou mši včetně zpěvu žalmu sám. Má velký dar improvizace, dokáže to „rozjet“ stejně jako já. Mám z něj velkou radost, vidím v něm svého nástupce. Můj synovec Ondřej hraje o nedělích v 18:00 v klášterním kostele na náměstí Mikuláše z Husi. Zároveň se před několika lety vdala do Tábora absolventka AMU na klavír paní Blanka Novotná a ta hraje při nedělích bohoslužbách v děkanském kostele.

Jak je to v Táboře se sborovým zpěvem?

Táborský chrámový sbor má dlouholetou tradici a měl vždy dobrou pověst a úspěchy. Problém nastal kolem roku 1950, kdy začala perzekuce učitelů za účinkování na kůrech a sbor tudíž neměl dostatek zpěváků. Úbytek hlasů postupoval, a tak kolem roku 1985 sbor zanikl. S mým nástupem varhaníka na Klokotech začala zpívat schola, která se pomalu od roku 1990 proměnila ve čtyřhlasý sbor, který začal „nabírat dech“. Vrchol jeho produkce byl v letech 2000–2018, kdy měl sbor skoro 30 zpěváků. Účinkovalo se nejvíce v Táboře a na Klokotech, ale i v jiných částech České republiky. Několikrát jsme byli i v zahraničí, např. v roce 2009 jsme se zúčastnili setkání mezinárodních sborů v italské Modeně. V současné době se potýkáme s generačním problémem v jednotlivých hlasech a doufáme, že se najdou mladí naděšní zpěváci, kteří budou chtít zpívat.

Také se věnujete skladbě. K jakým příležitostem a pro koho jsou skladby určeny?

Při příležitosti mých 70. narozenin jsem složil latinskou mši „*Missa sancta Cecilia*“ a „*Ave Maria*“. Tyto skladby jsem také přihlásil do soutěže SDH, za „*Ave Maria*“ jsem získal druhou cenu. Pak jsem upravoval některé skladby Taize, rozšiřoval jsem je. Také jsem napsal několik verzí pro zpěv „*Aleluja*“ před evangeliem. V Klokotech se pak zpívá i z mého zpěvníku, který jsem sestavil ze starých, skoro už zapomenutých klokotských písní.

Koncertujete?

Koncertuji od roku 1990. Hrál jsem nejen se sborem, ale i s táborskými zpěvačkami např. Karolínou Berkovou, Ludmilou Peřinovou, Hanou Žvachtovou, Janou Wilkes, trumpetistou doc. Vladimírem Rejlkem, s Táborským symfonickým orchestrem Bolech a dalšími. Velký zážitek jsem měl při ekumenickém setkání všech možných náboženství při koncertě ve francouzském Lunelu, kde jsme společně se dvěma zpěváky provedli průřez duchovní hudbou. Před koncertem si nás téměř nikdo nevěšiml, po koncertě jsme byli středem zájmu. Uváděli jsme skladby českých autorů a potvrdilo se, že „*muzika dělá divy*“. Podle mých záznamů jsem odehrál přes 400 koncertů.

Jak si představujete ideální spolupráci varhaníka a kněze?

Oboustranná domluva před bohoslužbou o programu mše nebo slavnosti. Nepřivede to pak nikoho do stresující situace.

Chtěl byste vzkázat něco čtenářům našeho časopisu?

Při jednom setkání s panem profesorem Vodrážkou, kdy jsem mu říkal, že mě mrzí, že jsem nemohl studovat konzervatoř, mi pan profesor řekl: „*Konzervatoř není všechno, je dobře, že hrajete ke cti a slávě Boží*“. Pro mě je to velký dar, že mohu svou hrou na varhany oslavovat Pána, vzdávat mu úctu a děkovat. Važme si, že přišla revoluce a my varhaníci se můžeme svidně podílet na přípravě a provedení liturgií a všech obřadů. Nepřál bych nikomu být sledován církevními tajemníky. Zároveň si važme i zpěvu, a pokud můžeme, zpívejme. Předávajme dalším generacím písně, které jsou v našich kancionálech.

Ptala se Veronika Šotková

Personalialia

A/ Ustanovení:

R. D. Prof. ThLic. PaedDr. Martin WEIS, Th.D. byl k **16. 11. 2023** odvolán z úřadu administrátora farnosti **Dubné**; č. j.: 2821/2023.

R. D. Mgr. Jan MIKEŠ byl od **1. 12. 2023** jmenován do úřadu administrátora excurrento farnosti **Dubné**; č. j.: 2853/2023, a od **1. 12. 2023** byl též jmenován výpomocným duchovním ve farnostech: **Prelatura Český Krumlov, Hořice na Šumavě, Kájov, Přídolí, Rožmberk nad Vltavou, Svěraz, Světlík, Větrník, Věžovatá Pláně, Zátoň**; č. j.: 2854/2023.

B/ Inkardinace:

P. Mgr. Milan PÍŠA, je od **1. 12. 2023** inkardinován do **Diecéze českobudějovické**; č. j. 2803/2023.

P. Jozef FEKETE, SJ, je od **1. 12. 2023** inkardinován do **Diecéze českobudějovické** „*ad experimentum*“ na dobu pěti let; č. j. 2765/2023.

C/ Životní jubilea:

P. Mgr. Petr Petr z Alk. PETŘIVALSKÝ, OFMCap., oslavil 16. 12. 2023 své **padesáté narozeniny**.

R. D. Josef CHARYPAR, oslavil 19. 12. 2023 své **sedmdesáté páté narozeniny**.

R. D. Mgr. Petr HOVORKA, oslavil 6. 1. 2024 své **čtyřicáté páté narozeniny**.

P. Mgr. Ludvík František HEMALA, CFSsS, oslavil 9. 1. 2024 své **šedesáté narozeniny**.

Karel HOFBAUER, trvalý jáhen, oslavil 11. 1. 2024 své **sedmdesáté osmé narozeniny**.

Mgr. Mariusz KLIMCZUK, oslavil 14. 1. 2024 své **padesáté páté narozeniny**.

K životnímu jubileu upřímně blahopřejeme.

P. Jaroslav Zámečník: připomínka 110 let od narození a 81 let od mučednické smrti

V neděli 19. listopadu 2023 jsme si ve farnosti Heřmaň u Písku připomněli při zádušní mši dvě životní výročí našeho zcela zapomenutého kaplana P. Jaroslava Zámečníka: 110. výročí od jeho narození a 81 let od jeho mučednické smrti v koncentračním táboře Dachau.

P. Jaroslav Zámečník se narodil 26. listopadu 1913 v Budičovicích čp. 2 u Skal na Písecku v rodině menšího rolníka jako šestý ze sedmi dětí. Od dětství pro něho bylo zcela normální vykonávat různé pomocné práce v rodinném hospodářství, plnit školní povinnosti a naplňovat pravidelný rytmus náboženského života hluboce věřící rodiny.

Do obecné školy a chrámu Páně sv. Jiljí chodil do Heřmaně, kde celou školní dobu také ministroval. Jako bystrý žák velmi dobře prospíval ve všech předmětech, ale jeho nadání se projevovalo zejména v matematice, kde se projevoval jeho velký matematický úsudek a talent. Proto po skončení páté třídy se v roce 1924 rozhodl pro studium na Státní vyšší reálce v Písku, kterou absolvovala před ním i jeho nejstarší sestra, v té době již učitelka. Začala ho učit němčinu a brzy se ukázalo, že má velký talent i na jazyky, a tak zatoužil po studiu na státním píseckém gymnáziu, kde ho především lákala latina a řečtina. U heřmaňského pana faráře Orny se během roku soukromě doučoval latinu.

Na jaře 1925 byl podroben hodně přísným přestupovým zkouškám na písecké státní gymnázium, a to i z latiny a řečtiny, jež si sám připravoval. Pro vynikající výsledky byl přijat, aniž by ztratil rok studia. Málokomu by se to podařilo. Během mládí pobýval o prázdninách v pohraničí na faře ve Ktiši, kde se učil německy. Byl překvapen, jak tiše a jednoduše se tam skromně žilo. Často prý jedli jen bramborovou či zelnou polévku a brambory jedli z dřevěné mísy dřevěnými lžicemi. Byl vynikající student, od tercií měl, až na ojedinělé výjimky, samé výborné. Jaroslav se při studiu živil kondicemi, vybrala si ho také bohatá rodina Šlechtů z Písku, ke kterým se poté nastěhoval. Živilo ho i šatili, a on se připravoval s jejich synem na maturitu. Jaroslav odmaturoval 8. června 1932 s vyznamenáním a kamarád Šlechta s dvojkami. Ředitel gymnázia pozval Jarkovy rodiče do školy a řekl jim: „Váš syn skládal včera dvě maturity, jednu za sebe a druhou za Šlechtu, obě výborně. Myslím, že by měl studovat práva, jelikož je velmi nadaný“ řekl ředitel.

V Praze se dostal jako vynikající student do Hlávkových kolejí a na podzim roku 1932 nastoupil na Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Přestože ho rodiče nemohli na studiích vydržovat, dokázal si potřebné peníze vždy vydělat kondicemi. Vnitřně však byl přesvědčen i pevně rozhodnut pro studium kněžství, neboť na práva prý nebyl dostatečně mazaný. Na konci prvního semestru počátkem roku 1933 podal přihlášku do arcibiskupského semináře a se souhlasem rodičů, kterým své rozhodnutí sdělil při návštěvě o Velikonocích, tam na podzim nastoupil.

Na jeho intelektuální a spirituální kvality vzpomínal po válce tehdejší rektor semináře Josef Beran: „Představil jsem si, jak

První mše P. J. Zámečníka po kněžském svěcení 20. června 1937 u Nejsvětějšího Srdce Páně na Královských Vinohradech v Praze.

r. 1933 přišel ke konci prvního semestru s žádostí do semináře. Po maturitě začal na právech. Studium mu šlo hladce, byl by exceloval v oboru, kde paměť a schopnost reprodukční se vzácně uplatňuje, ale touha srdce jej volala jinam. Byl přijat. Velmi na mne působila jeho příznačná, čistá povaha. A nemýlil jsem se. Všechno dohonil, zkoušky dělal s ostatními a jak dobře! V úsilí po vnitřní dokonalosti brzy mnohé předstihl. Po druhé jsem se nad ním zamyslel v semináři pastýřského bohosloví na fakultě. Měl svojí osobitostí, zdravým idealismem a nadšenou láskou ke Kristu a k církvi prozářenou přednášku o možnostech katolické akce ve větší městské farnosti. Každé slovo, přesvědčivě působící, mělo svou váhu a platnost. A celek prozrazoval zralost úsudku a schopnost samostatnosti námětů. Proto jsem se nerozpákoval schváliti jeho plán, pustiti se do rigorosa k doktorátu.“

Po dokončení bohosloveckých studií jej pomocný pražský biskup Antonín Eltschkner 20. června 1937 v katedrále sv. Víta vysvětil na kněze. Primiční mši slavil 27. června ve své rodné vsi a ve farním kostele sv. Jiljí v Heřmani u Písku.

Zámečník při primiční mši 27. června 1937 ve farním kostele sv. Jiljí v Heřmaní u Písku.

Zádušní mše 19. listopadu 2023 v Heřmaní u Písku.

Prvních pět let své kněžské služby prožil na Plzeňsku. Ve Starém Plzenci pobyl rok a poté plnil pětiměsíční vojenskou povinnost na Důstojnické škole v Praze. Dále byl povolán do Dolní Bělé, kde současně jako administrátor pečoval také o sousední farnost Krašovice. Po roce další služby nastoupil na kaplanské místo v Praze u sv. Jindřicha a po roce přišel k 1. srpnu 1940 jako I. kaplan do farnosti u Nejsvětějšího Srdce Páně v Praze na Královských Vinohradech.

Svůj kněžský stav bral velmi opravdově jako pravé životní poslání. Byl vzorným služebníkem Boží věci u oltáře, na kazatelně, ve zpovědnici i v kanceláři. Se zanícením požadoval, aby křesťan jednal do důsledků a sám v tom šel příkladem. Nesnášel zejména ochablost a váhavost. Velmi pečlivě si připravoval kázání či přednášky. Při mnoha kněžských povinnostech se stále vzdělával a vědeckou práci opravdu miloval. Hned na podzim 1937 bylo na Teologické fakultě UK schváleno téma jeho dizertační práce „*Starý zákon v staročeské literatuře*“. Toužil se jednou stát profesorem náboženství na středních školách a později se habilitovat jako vysokoškolský pedagog. Měl živý zájem o řadu oblastí veřejného života, při nastoupení do farnosti Nejsvětějšího Srdce Páně se stal vzdělavatelem místní jednoty Orla a krátce před zatčením byl jmenován i okrskovým vzdělavatelem. Všechny tyto aktivity však chápal především jako nástroj pro co nejučinnější pastorační práci.

Věznění a mučednická smrt

Jeho první styk s gestapem souvisel s anonymním německým dopisem adresovaným farnímu úřadu, v němž se výhružně žádalo, aby byl zalepen český nápis na svatostánku. Pobouřený pater Zámečník si dopis od faráře, kanovníka Škardy, vyžádal a šel s ním do ústředny gestapa v Petschkově paláci, aby si stěžoval a žádal vyjádření. Obávaný církevní referent Kurt Oberhauser ho prý zdvořile přijal, vyslechl, dopis převzal a přitom si zapsal jeho jméno a adresu.

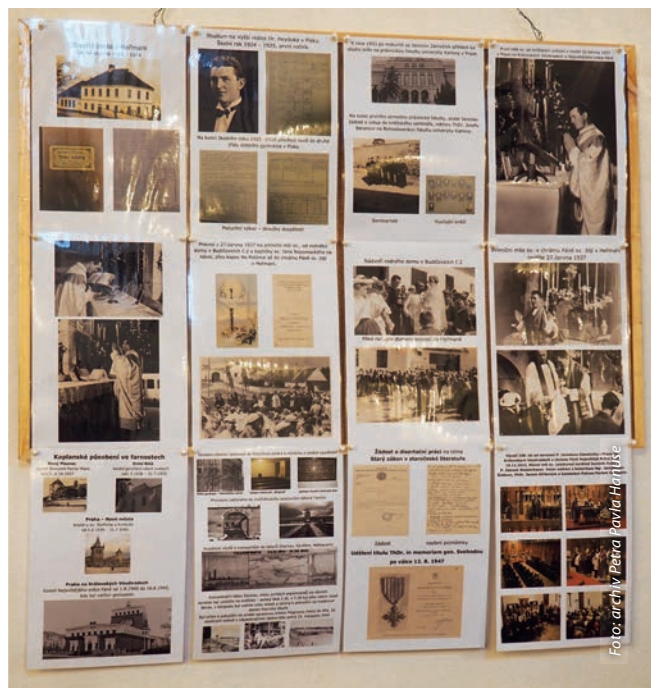
Hladinu farního života rozčeřilo i jedno jeho kázání, kde ohnivě a skoro naplno označil nacistické učení za naprosto bludné a zhoubné a vyslovil požadavek, aby se věřící se stejným zápalem, s jakým je šířen blud, postavili na obranu pravdy, kterou vyznávají. K zatčení kaplana Jaroslava Zámečníka došlo dopoledne 16. července 1942 přímo na faře. Podle různých svědectví ho měla udat farnice německé národnosti Anna Krauseová, že jí prý nepodal svaté přijímání, protože měla na

šatech brož s hákovým křížem. P. Zámečník podle svědectví spoluvězňů tento důvod ale rázně odmítal. Podle sdělení P. Františka Koblíčka, který po jeho zatčení u zdejšího kostela nějaký čas působil, autorka udání po delší dobu usilovala o důvěrné sblížení s otcem Jaroslavem. Když nedosáhla svého, napsala prý v afektu německým úřadům uvedené udání. Dobu vyšetřovací vazby strávil ve věznici v Praze na Pankráci. Asi po šesti týdnech, někdy koncem srpna, byl převezen do Terezína. Podle svědectví jeho spoluvězně P. Jana Poura (farář z Kostelce, jižně od Týna nad Vltavou) byli umístěni na druhém dvoře Malé pevnosti v celách č. 23 a 24. P. Zámečník byl zařazen do nejtěžšího pracovního komanda, tzv. Reichsbahn, kde stavěl železniční trať a vrátil se úplně vyčerpaný, ale nikdy si nestěžoval. P. Pour se dostal do stavebního komanda, které jezdilo na přístavbu nemocnice do Litoměřic. Tamní německé řeholní sestry s nimi velmi soucítily a snažily se ulehčit jejich těžký úděl alespoň v poledne vydatnou stravou. Když se Jaroslavu Zámečníkovi zmínil, že pokud by chtěl, mohl by se do tohoto komanda dostat, odmítl to s poznámkou: „*Co kdyby potom na mé místo přišel někdo ze starších a nevydržel to? Já to vydržím!*“ Cítil se zdravý, byl plný optimismu a říkával i mezi spoluvězni, že do Vánoc budou doma. Přestože byli ve vězeňských podmínkách dispensováni od modlitby breviáře, sestavil si podle paměti denní kněžské hodinky a jakmile měl trochu volného času, vždy se je modlival.

V pondělí 10. října 1942 byli pak oba zařazeni do transportu, který přes Ústí nad Labem, Cheb, Hof a Norimberk dorazil po pěti dnech v pátek 14. října do koncentračního tábora Dachau – P. Zámečník se stal číslem 37 596. Byl přidělen na blok č. 30 a poté mezi polské kněze na blok č. 28. Nebyl zařazen do trvalých pracovních komand, ale vykonával jen příležitostné práce v táboře, které netrvaly celý den, a tak často zůstával na bloku jako tzv. nezaměstnaný. Právě v tomto období však probíhalo v Dachau zvýšené pronásledování katolických kněží, kteří byli speciálně vybíráni k pokusům s nemocemi (malárie, flegmona). Dopoledne 13. listopadu přišli na blok č. 28, esesmani z revíru (nemocnice) a mezi vybrané, mladé, zdravé zařadili i patery Zámečníka a Poura (ten byl později pro srdeční vadu z revíru propuštěn) a dalších 18 kněží. Na bloku č. 28 pobýval také jeho rektor ze semináře Josef Beran. P. Pour vzpomíná, jak na chodbě bloku, ještě než je odvedli, Jaroslava Zámečníka zpovídal a posiloval, ale on s tušením smrti opa-

koval: „*Já to nevydržím*“. Byla mu naočkováána flegmona (hnisavý zánět), která se u něho při zákazu léčení rozvinula s takovou intenzitou, že již 22. listopadu za krutých bolestí zemřel (odpadávaly mu části těla). Po zprávě o umučení P. Jaroslava rektor z jeho semináře Josef Beran s neskrývajcí bolestí nad jeho ztrátou, ho označil za přímluvce pro nová kněžská povolání: „*Škoda, přeškoda toho vzorného kněze! Modleme se, ať nám vyprosí hodně a hodně kněžských povolání. Kéž jeho utrpení a umučení prospěje vlasti naší, aby v řadách našeho kněžstva podle jeho vzoru a po jeho stopách vyrostlo mnoho mladých, zdravých, veselých, svěžích, nadaných, ale při tom i ideálních kněží, kněží podle Srdce Páně...*“ Po válce byl P. Jaroslav Zámečníkovi přiznán čestný titul doktora teologie a 12. srpna 1947 mu prezident republiky udělil in memoriam Československý válečný kříž 1939, jako účastníku národního boje za osvobození. Před 10 lety – 19. listopadu 2013 – jsme si zádušní mši v kostele Nejsvětějšího Srdce Páně v Praze připomněli výročí 100 let od Jeho narození. Mši celebroidal tehdy kardinál Dominik Duka a P. Zdenek Wasserbauer.

Hanus Petr Pavel, badatel, kostelník chrámu Páně sv. Jiljí v Heřmani u Písku, nositel Zámečníkova odkazu

Petr Hanus připravil výstavní panel s informací a fotografiemi ze života P. Jaroslava Zámečníka.

KLOKOTY: Advent pro Srí Lanku

Milevský smíšený sbor a Dětský sbor při 2. ZŠ Milevsko rozezněl odpoledne druhé neděle adventní na Klokotech. Stává se milou tradicí, že jeden z adventních koncertů na poutním místě je právě jejich.

Dětský sbor se pod vedením Mgr. Miroslava Martínka nesoustředí na trénink koled, jak by se dalo očekávat. Pan učitel pečlivě vybírá současnější písně, aby nově promlouvaly jak k malým intepretům, tak k publiku. Citlivé aranžmá navodilo atmosféru, která vedla mnohé z posluchačů k opravdovému ztišení, jak by se od adventu očekávalo. Zaznělo například „*Aleluja*“ Václava Neckáře, písně kapely Nezmaři a další. Následný repertoár Milevského smíšeného sboru obsahoval díla v rozpětí od 12. století přes Georga Frídřicha Händla až po současné autory v perfektní interpretaci paní pianistky. Plnou, dojemnou a vpravdě adventní atmosféru zakončily komornější recitály písní Jiřího Pavlici a Cohenovo „*Aleluja*“.

Je třeba dodat, že stejně tak milou tradicí je, že sbory od počátku vystupují bez nároku na odměnu. Dobrovolné vstupné je beze zbytku odesláno na podporu některého z misijních projektů misionářů oblátů. Letošní vstupné putovalo na podporu práce s dětmi a mládeží na Srí Lance, o kterém máme samé dobré zprávy od oblátského „*misionáře naopak*“ P. Janitha Aravindy, OMI. Než před rokem přišel posílit oblátskou komunitu do Čech, sám byl v tomto díle činný a s mladými lidmi nadále udržuje kontakt.

Adventní čas je do třetice tradičně věnován dobročinným projektům celý. Vedle adventních koncertů na podporu různých charitativních akcí, je vlastní advent farnosti směřován právě k tomu, co je pro misionáře obláty, kteří poutní místo

spravují, centrální. Misie – srílanský projekt práce s mládeží – tak podpořila ještě dětská Vánoční dílna i výtěžek Vánočního aranžování se zkušenou paní floristkou. Máme radost, že navzdory těžké době umění věřící najít tvořivé cesty pomoci!

Hana Koukalová

S Karlem Schwarzenbergem se rozloučila i českobudějovická diecéze

V sobotu 9. prosince se lidé v pražské katedrále sv. Víta rozloučili s Karlem Schwarzenbergem (10. 12. 1937–12. 11. 2023), šlechticem, státníkem, politikem, lesníkem a hostinským.

Foto: Radek Gális

Od středy do pátku byla vystavena jeho rakev zahalená modrobílou vlajkou v kostele Panny Marie pod řetězem řádu Maltézských rytířů, kam se s ním přišlo rozloučit přes 11 tisíc lidí. Sobotní zádušní mše sv. a pohřeb se státními poctami v katedrále byly jen na pozvánky, takže tisíce lidí sledovaly přímý přenos na velkoplošné obrazovce umístěné na Hradčanském náměstí.

Mezi účastníky obřadu byli také zástupci českobudějovické diecéze. „Jsem rád, že jsem se mohl s knížetem Karlem Schwarzenbergem osobně rozloučit,“ uvedl generální vikář Mons. David Henzl. „Každé poslední rozloučení je pro mne příležitost odevzdat zesnulého člověka Bohu v usebrané modlitbě v naději, že smrt je přechodem a součástí života věčného, nikoliv, že život je součástí smrti. Tak jak to krásně vyjadřuje zpěv: ‚Věřím, že můj Vykupitel žije, a že v den poslední ze země zase vstanu a v svém těle uvidím Boha, svého Spasitele.‘“

Obřadu v katedrále se účastnil i P. Jan Wirth: „Karla Schwarzenberga jsem osobně potkal na slavnosti instalace zvonů na Hosfíně, v kostele, který jeho rodina nechala postavit. Bylo to krátké, ale velmi silné setkání, jako se stává, když potkáte opravdovou osobnost. Tenkrát jsme si domluvili, že spolu zajdeme v Písku na pivo, ale už nám to nevyšlo. Jsem rád, že jsem měl tu čest se s ním potkat, protože jde o úctyhodnou osobnost.“

Písecký rodák, architekt Josef Pleskot se svěřil: „Přišel jsem se rozloučit s velkým člověkem. Karel Schwarzenberg byl člověkem s obrovským rozponem lidství. Byl nádobou lásky, porozumění a také odpuštění, byl Kristovým člověkem. Vždy jsem si ho vážil, mnohokrát jsem měl tu čest se s ním potkat a na sklonku jeho života pro něho i pracovat. Zůstává pro mě vzorem velkorysosti a pokory.“

Mezi účastníky sobotní mše sv. byl i bývalý generální vikář diecéze, kaplan maltézského řádu Mons. Adolf Pintíř. Ten koncelebroval zádušní mši sv. na Orlíku v neděli 10. prosince, po které rodina uložila ostatky do rodinné hrobky. „Na Orlíku začala ve 12 hodin mše sv. druhé adventní neděle, kterou celebroval salesián P. Ladislav Heryán. Koncelebrovali jsme čtyři kněží. Obřad se konal v úzkém rodinném kruhu, i když kaple byla plná. Mimořádně dojemné byly prosby přednesené vnoučaty. Připomněly různým způsobem dědečka Ká, i to, že na 10. prosinec připadají jeho narozeniny i Mezinárodní den lidských práv,“ uvedl Adolf Pintíř.

Radek Gális

Foto: Radek Gális

Obřadu v pražské katedrále se účastnil i Mons. David Henzl, generální vikář českobudějovické diecéze.

Foto: Radek Gális

Lidé se chodili od středy do pátku poklonit k rakvi Karla Schwarzenberga do pražského kostela Panny Marie pod řetězem řádu Maltézských rytířů.

JUDr. Jan Kotous převzal stříbrnou medaili Univerzity Karlovy

Ocenění převzal Jan Kotous ve čtvrtek 30. listopadu 2023 od rektorky Univerzity Karlovy – prof. MUDr. Mileny Králíčkové. Medaile Univerzity Karlovy uděluje Vědecká rada Univerzity Karlovy výjimečným osobnostem, které se zasloužily o věhlas své *alma mater*, spolupracujících fakult nebo Univerzity Karlovy samotné.

Medaili obdržel Jan Kotous za zásluhy o rozvoj oborů „pracovní právo“ a „právo sociálního zabezpečení“, s přihlédnutím na jeho podíl při rozvíjení vztahů mezi Univerzitou Karlovou a pražskou arcidiecézí.

„Vyjádřené pocty si nesmírně vážím,“ řekl Jan Kotous. Ve svém proslovu pak navázal na předcházející slova rektorky Králíčkové, která připomněla letos zesnulého historika a archeologa profesora Petra Sommera. S ním doktor Kotous intenzivně spolupracoval a zmínil to i ve své řeči: „Spolu jsme před mnoha lety budovali nové expozituře Archeologického ústavu Akademie věd ČR na Vyšehradě. Včera by oslavil své narozeniny. Bylo pro mě ctí s panem profesorem spolupracovat a mít možnost s ním organizovat mezinárodní konferenci, zahájenou právě před rokem ve Velké aule Karolina. Ještě jednou děkuji za tuto poctu.“

Doktor Kotous působil na Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR, kde vedl oddělení sociální politiky. Byl též ředitelem personálního odboru Ministerstva kultury ČR a ředitelem kanceláře Královské kolegiální kapituly na Vyšehradě. Téměř 20 let působí na katedře pracovního práva a sociálního zabezpečení Právnické fakulty UK. Vedle historie sociální politiky a historie práva se zabývá rovněž právem církevním a soukromým. Je redaktorem odborných sborníků, autorem vysokoškolských skript, řady odborných publikací a také **předsedá redakční radě diecézního časopisu Setkání.**

Je držitelem několika významných ocenění, včetně bronzové a stříbrné medaile Antonína rytíře Randy, kterou Jednota českých právníků uděluje jako výraz uznání zásluh na rozvoji demokracie, právní teorie i praxe, zákonodárství a organizování právního života v zemi či za práci pro Jednotu.

Pan doktor Kotous je i nositelem řady církevních ocenění.

JUDr. Jan Kotous převzal medaili od Mileny Králíčkové, rektorky Univerzity Karlovy.

V roce 2018 mu papež František udělil Řád sv. Řehoře Velikého ve stupni rytíř – komandér. V 1996 získal důstojnický kříž *Pro Merito Melitensi* za práci pro suverénní řád Maltézských rytířů. V roce 2013 byla jeho práce za zásluhy, znovuoobnovení a rozvoj Královské kolegiální kapituly sv. Petra a Pavla na Vyšehradě oceněna kardinálem Dominikem Dukou stříbrnou Svato-vojtěšskou medailí Arcibiskupství pražského. V roce 2016 mu českobudějovický biskup Vlastimil Kročil udělil zlatou Medaili sv. Auraciána.

Tiskovou zprávu Univerzity Karlovy upravil a doplnil Petr Samec

Změna projektu „Adopce na dálku“

Diecézní charita České Budějovice po 18 letech mění svůj projekt „Adopce na dálku“ v Bělorusku. Dopsud dárce sponzorovali konkrétní děti. Pro Charitu však bylo vzhledem ke složité situaci v běloruské společnosti čím dál problematičtější udržovat dlouhodobé spojení s jejich rodinami. Po dohodě s některými dárce a partnerskou Diecézní charitou v běloruském Pinsku, která situaci v regionu monitoruje, jsme se rozhodli přistoupit k nové formě pomoci. Půjde o jednorázovou podporu rodin s dětmi v těžké životní situaci. Projekt Darovaná budoucnost bude sponzorovat vzdělávání dětí, školní pomůcky, nákup uniforem a volnočasové aktivity na rozvoj talentu dětí.

Proces přeměny projektu bude probíhat postupně. Peníze, které dárce poslali v roce 2023, pošleme ještě dětem zapo-

jeným do projektu „Adopce na dálku“. Finanční dary zaslané od ledna roku 2024 budou používány již v rámci nového

projektu „Darovaná budoucnost“, v každém případě však výhradně pro rodiny s dětmi. Na projektu spolupracujeme s naší partnerskou Charitou v Pinsku. Ta nám pomáhá s tím, aby se peníze dostaly skutečně k těm nejchudším. Pinská diecéze je převážně venkovský region s menším množstvím pracovních příležitostí, dlouhými dojezdovými vzdálenostmi a byl také v minulosti nejvíce zasažen havárií v Černobylu.

Cílem našeho projektu je podporovat vzdělávání bídou těžce zkoušených dětí a rozvoj jejich talentu, schopností a dovedností. *„Chtěli bychom poděkovat všem za pravidelnou a často mnohaletou podporu a zároveň poprosit o další podporu těchto rodin i v této modifikované podobě. Nazvali jsme ho Darovaná budoucnost, protože vzdělání otevírá cestu k lepším možnostem a svobodnějšímu životu. Zároveň se jedná o drahou záležitost, kterou řada lidí – zejména z nižších sociálních vrstev, svým dětem ne-*

může dopřát. Vzdělání pro ně ale znamená naději. Naději na změnu. A tu jim chceme skrze tento projekt nabídnout,” říká Jiří Kohout, ředitel Diecézní charity České Budějovice. Pokud se rozhodnete do projektu Darovaná budoucnost zapojit, například formou trvalého příkazu, prosíme Vás o zasílání Vašeho příspěvku na číslo účtu 1000039938/5500 (stejně jako doposud u projektu Adopce na dálku), s variabilním symbolem: VS 33.

Jakékoli dotazy k projektům Diecézní charity České Budějovice v Bělorusku je připravena zodpovědět koordinátorka projektu paní Ludmila Plátová, která v Bělorusku zároveň dlouhodobě žije a pracuje (WhatsApp na tel. +420736433717, Telegram na tel. +375 256 524 808, email: ludmila.platova@dchcb.charita.cz).

Veronika Rybáčková

Teologická fakulta JU má nového děkana

Akademický senát Teologické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích dne 6. 12. 2023 na svém zasedání zvolil kandidáta na funkci děkana pro období 2024–2028. Stal se jím doc. Michal Opatrný, Dr. theol., dosavadní proděkan TF JU pro vědu a rozvoj. Při hlasování byl zvolen 11 hlasy, 1 senátor/senátorka se zdržel/a hlasování. Děkana jmenuje na návrh akademického senátu fakulty rektor Jihočeské univerzity.

doc. Michal Opatrný, Dr. theol.

Michal Opatrný se narodil roku 1978 v Praze, kde v 90. letech vystudoval Střední průmyslovou školu stavební Josefa Gočára. V letech 1997–2002 studoval teologii na Jihočeské univerzitě, v roce 2008 získal doktorát na Katolické teologické univerzitě v hornorakouském Linci. Habilitoval se v roce 2013 na Teologické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Zde působí na Katedře sociální a charitativní práce, kterou vede od roku 2013. Odborně se zajímá o témata na pomezí teologie a sociálních věd, přednáší pastorální teologii a sociální práci. Od roku 2010 je proděkanem Teologické fakulty JU pro vědu, od roku 2016 pro vědu a rozvoj.

V roce 2018 získal Humboldtovo stipendium pro zkušené vědecké pracovníky, díky kterému mohl v roce 2019 uskutečnit stáž na Albert-Ludwigs-Universität Freiburg v jihoněmeckém Freiburgu.

V pozici děkana považuje za svůj hlavní úkol přípravu fakulty na obnovení a rozšíření institucionálních akreditací v letech 2027–2028. V oblasti vědy chce posilovat partnerství mezi fakultou a organizacemi aplikační sféry (pomáhající organizace, školy, volnočasové organizace, NNO a spolky). Zároveň bude usilovat o vznik tzv. vědeckých inkubátorů, tj. pracovních skupin sdružujících zkušené akademiky, postdoktorandy a doktorandy, kteří se zaměřují na nové oblasti výzkumu. Plánuje také poprvé v historii fakulty jmenovat její Mezinárodní radu, která by měla podporovat mezinárodní rozměr pedagogické a vědecké práce. Mezinárodní působení fakulty chápe jako součást tzv. třetí role vysoké školy, která může podporovat nejen rozvoj místa

Doc. Michal Opatrný, Dr. theol.

a regionu, kde sídlí, ale také vzdělávání, vědeckou spolupráci, občanskou společnost a demokratické hodnoty nebo ekumenickou spolupráci v méně rozvinutých oblastech Evropy a světa.

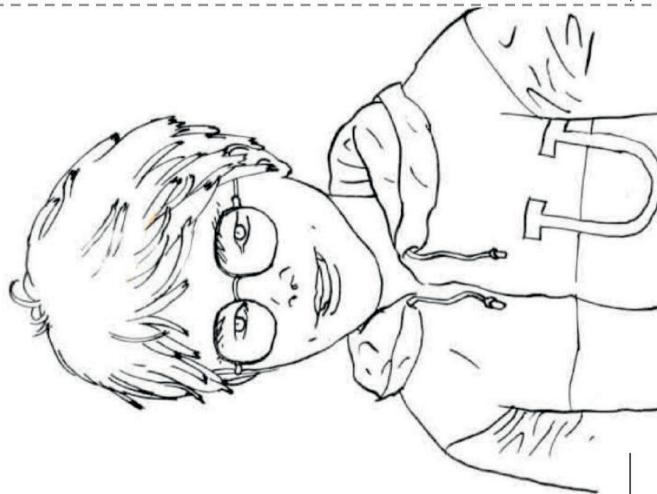
Text: tisková zpráva TF JU

«Být stále v radosti»

«Stále se radujte. Bez přestání se modlete. Ve všech životních podminekách děkujte Bohu. Tak to Bůh pro vás chce v Kristu Ježíši.»

(1Ts 5,16-18)

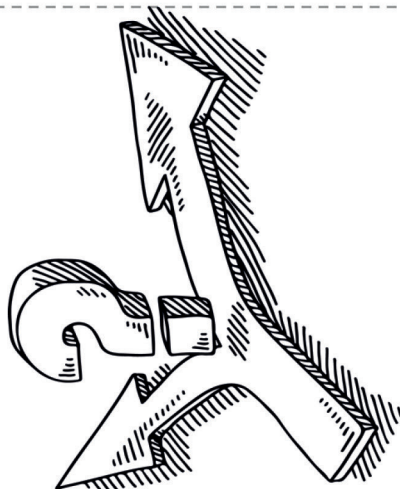
1

Je možné přikázat radost?

«Apoštol Pavel křesťanům radí, aby brali křesťanský život vážně, aby Ježíš mohli žít v nich a mezi nimi v té plnosti RADOSTI, kterou slíbil po svém zmrtvýchvstání.»

«Ježíš žije v těch, kdo milují a každý může vstoupit na cestu lásky ke všem, malým i velkým, sympatickým i nesympatickým, a odpoutat se od jakéhokoli sobectví.»

«Vydat se na cestu nezištné lásky k druhým lidem, přijímat podporu přátel a udržovat si živou důvěru, že 'láska přemůže všechno'.»

2

A jak se modlit bez přestání?

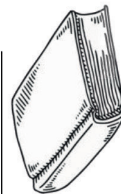
Každý z nás se může stát živou modlitbou, tím že promění svůj život v posvátné chvíle.

Je to jednoduchý způsob, který proměňuje naše činnosti a celý náš život zevnitř v neustálou modlitbu.

Můžeme se modlit, když děláme a žijeme i ty nejobyčejnější každodenní věci.

Existuje také způsob, jak se může modlit každý a neustále: **zastavit se před každou činností a soustředit se na úmysl udělat to**

«Pro Tebe!»

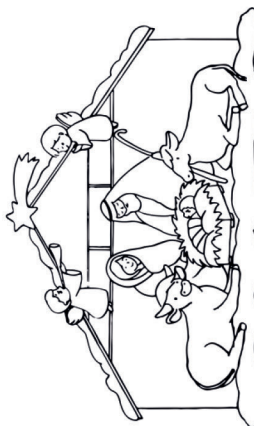
3

Jakým způsobem děkovat?

Naše vděčnost patří Bohu, který nás nesmírně miluje a VĚČNOST druhým, kteří krácejí s námi a díky nimž si uvědomujeme, že si nevystačíme sami.

RADOVAT SE, MODLIT SE A DĚKOVAT, tři činnosti, které nás přibližují k tomu, abychom byli takoví, jak nás vidí Bůh a jakými nás chce mít a které obohacují náš vztah s ním, s bratry a sestrami.

Připravíme se tak na hlubší **prožívání vánoční radosti, abychom vytvářeli lepší svět, abychom se stali tvůrci pokoje** v našem nitru, doma, ve škole, s přáteli...

centrogen3.rpu@focolare.org

Upraveno ze Slova života od Victorie Gómeze a týmu

220 let teologických a filosofických studií v Českých Budějovicích

V roce 2023 a 2024 slavíme významná výročí spojená s dějinami vyššího vzdělávání nejen v Českých Budějovicích, ale také v celých jižních Čechách. V roce 1803 bylo totiž v jihočeské metropoli rozhodnutím císaře Františka založeno filosofické lyceum a biskupský kněžský seminář, který byl institučně spojen s teologickým ústavem. Stalo se tak z iniciativy prvního českobudějovického biskupa Jana Prokopa hraběte Schaaffgotsche.

Budova kněžského semináře v Č. Budějovicích, ve které dnes sídlí Teologická fakulta JU.

doc. ThDr. Rudolf Svoboda, Th.D.

Výuka na filosofickém lyceu i v kněžském semináři byla po nezbytných přípravách zahájena v roce 1804. Studium na filosofickém lyceu bylo dvouleté a navazovalo na předchozí šestileté studium na gymnáziu. Na starost jej dostali cisterciáci z Vyššího Brodu. Stojí za to zmínit, že studium na gymnáziu v Českých Budějovicích bylo v rukou bratří piaristů. Ačkoli toto studium chlapce nijak nezavazovalo ke kariéře duchovního, nenásilná formace, kterou za oněch osm let studia získávali, vedla velmi často k tomu, že poté požádali o vstup právě do biskupského kněžského semináře. Filosofické lyceum zaniklo sloučením s šestiletým gymnáziem po roce 1848 a vzniklo tak státní německé gymnázium.

Aby zajistil také česky hovořícím chlapcům možnost studia v mateřském jazyce, založil v roce 1868 biskup Jan Valerián Jirsík soukromé české gymnázium, které platil dílem ze svých prostředků a dílem ze sbírek celé diecéze. Ostatně budovu gymnázia a přilehlý kostel sv. Václava opět postavili sami obyvatelé diecéze doslova vlastníma rukama a na chod této tak potřebné vzdělávací instituce dlouhodobě štědře přispívali. Později se Jirsíkovi podařilo, aby se ze soukromého gymnázia stalo české státní gymnázium. Aby zajistil řádnou duchovní formaci gymnazistů, bez ohledu na jejich jazykovou příslušnost, založil Jirsík již roku 1853 tzv. malý neboli chlapecký seminář. Není překvapením, že právě z malého semináře pak přicházelo až do období druhé světové války do biskupského kněžského semináře nemalé množství kandidátů kněžství. Péče o kněžský seminář byla v centru snah všech českobudějovických biskupů.

Seminář byl také jedním z center duchovního života diecéze a mimo jiné zde měli své místo i české národně obrozenecké aktivity. Ostatně s dějinami semináře je spjata řadě mimořádných osobností, které se zapsaly do širšího povědomí: misionář a filadelfský biskup sv. Jan Nepomucký Neumann, biblisté Jan a Karel Körnerovi, biskupové Josef František Novák a Vojtěch Lidmanský, filosof a teolog Jan Zátka, spisovatel Vlastimil Kamarýt, politik František Jan Krojher, církevní historik Jaroslav Kadlec a mnoho dalších.

Po nesmírně těžkých obdobích dvou světových válek přišla komunistická totalita, která znamenala násilné přerušení tradice teologických studií. Přetržená nit kontinuity byla navázána až po Sametové revoluci založením Teologické fakulty Jihočeské univerzity, která našla své sídlo ve stejné budově jako kdysi biskupský kněžský seminář s teologickým institutem. Oficiálně byla zřízena rozhodnutím akademického senátu Jihočeské univerzity 8. listopadu 1991 a její založení bylo následně 31. prosince 1991 rovněž potvrzeno dekretem 11. českobudějovického biskupa Antonína Lišky po souhlasném vyjádření České biskupské konference. Jako první stanul v čele fakulty v roce 1992 docent Karel Flossmann a v uplynulých třiceti letech se ve vedení fakulty vystříдалo celkem osm akademických funkcionářů. Českobudějovičtí biskupové jsou ve vztahu fakultě na základě Kodexu kanonického práva v roli moderátorů, dohlížejících na pravověrnost výuky teologie, která obsahově naplňuje standardy apoštolské konstituce *Veritatis Gaudium*.

Od počátku své existence se Teologická fakulta pedagogicky i vědecky zaměřila na rozvoj čtyř stěžejních oblastí: vedle teologie také na filosofii, pedagogiku a sociální práci. Později se k nim připojila též religionistika.

V současné době studuje na fakultě přes 700 studentů v bakalářských, magisterských a doktorských studijních programech. Dalších 1500 studentů ročně absolvuje kurzy celoživotního vzdělávání.

Zatímco v minulosti se na fakultě připravovali ke kněžství salesiáni a petrini, od roku 2017 studují na fakultě bohoslovci z Diecézně-misijního mezinárodního semináře Redemptoris Mater. Českobudějovická Teologická fakulta úzce spolu-

pracuje nejen se sesterskými teologickými fakultami v Praze a v Olomouci, ale i s fakultami v zahraničí. V rámci dohod o úzké spolupráci ji pojí pevné svazky s dalšími teologickými či filozofickými fakultami na Slovensku, v Rakousku, Německu, Polsku, Itálii, ve Španělsku a Francii. K tradici vyšších filosofických a teologických studií v Českých Budějovicích, která sahá přes dvě století do minulosti, se Teologická fakulta nepřestává hrdě hlásit a rozvíjet ji.

*doc. ThDr. Rudolf Svoboda, Th.D.,
Děkan Teologické fakulty JU, Teolog,
církvní historik a trvalý jáhen*

Dobrovolnice Diecézní charity ČB získala CENU KŘESADLO

Letos poprvé Jihočeský kraj předával ocenění pro dobrovolníky Cenu Křesadlo 2023. Cílem je nejen ocenit ty, kteří svůj volný čas nezištně věnují druhým, ale také ukázat, že dobrovolnictví má smysl. Jednou z oceněných je také paní Radka Koubková, která už více než tři roky působí v programu Paleta života Dobrovolnického centra Diecézní charity České Budějovice.

Paní Koubková se rozhodla darovat svůj volný čas osamělým seniorům. Dělá jim společnost, povídá si s nimi, čte spolu knihy a časopisy a pokud to jejich zdravotní stav umožňuje, chodí s nimi na procházky. Při své dobrovolnické práci se ale setkala i s úmrtím klienta, což jsou vždy ty nejtěžší okamžiky. Paní Radka je ale překonala a ve své službě dál pokračuje.

„V mládí nikdy nevíš, jak ve stáří skončíš a či pomoc budeš potřebovat. Vždy jsem měla obrovskou úctu a respekt ke stáří, proto se snažím starým nebo nějakým způsobem slabším lidem pomáhat,“ říká paní Radka Koubková, která je ve svém profesním životě violistkou Jihočeské filharmonie.

„Paní Koubková je skvělým příkladem, že i při náročné práci a péči o 3 děti se dá najít čas na pomoc druhým. Navíc k solidaritě a pomoci druhým vede i své děti. Velmi dojemné bylo, když si jeden ze synů paní Koubkové přál od Ježíška peníze, které by daroval potřebným. A skutečně to udělal. Podpořili jsme z nich maminku samoživitelku, která se navíc setkala s domácím násilím a koupili za to zimní kombinézu pro její dítě,“ doplňuje Dagmar Langerová, vedoucí Dobrovolnického centra Diecézní charity České Budějovice.

Veronika Rybáčková

Radka Koubková

Charita stále hledá dobrovolníky!

Diecézní charita České Budějovice má aktuálně stovku stálých dobrovolníků. Kdokoli by se chtěl připojit, může. Dobrovolníci by měli být starší 15 let, horní věková hranice neexistuje. Mezi sebou máme i zdatné sedmdesátníky a sedmdesátnice!

KAM AKTUÁLNĚ HLEDÁME DOBROVOLNÍKY?

- na čtení pohádek dětem se zdravotním postižením v Odlehčovací službě;
- na vaření s klienty do Azylového domu pro muže v ČB;
- na doprovázení lidí s mentálním postižením do města;
- na čtenářský klub pro lidi s duševním onemocněním;
- na doučování dětí ze sociálně slabších rodin.

Ornát

Když se účastníme mše svaté, na první pohled nás vizuálně zaujme – kromě krásy kostela – také liturgické roucho, ve kterém je oblečen kněz. Ornát (lat. *casida, casula, planeta*) neboli kázule/kazule/kasule, je svrchní ozdobený oděv (ornare – ozdobit – odtud název *ornatus*), používaný při slavení eucharistie biskupy a kněžími. V západní liturgii je rouchem toho, kdo předsedá eucharistii. To je rozdíl od východních liturgií, kde se ornát používá i k jiným liturgickým úkonům.

Svatý Isidor ze Sevilly (560?–636) vysvětlil etymologii latinského výrazu pro ornát, *ca-sula*, jako zdobnělinu od *casa*, tj. dům, *parva casa* – malý dům. Tento název dostala malá kaple nebo klášterní cela.

Ornát vychází z pláště ušitého ve formě kruhu s malou kapucí (lat. *cucullus*) a otvorem na hlavu, používaného v starověkém Řecku (lat. *felo-mon, felones*) a římské říši (lat. *paemda*), který chránil především při cestách před chladem a deštěm. Když se v civilním životě objevila nová móda – nové oděvy, duchovní si zachovali svůj starý oděv jak v každodenním životě, tak i v liturgii. Není tedy úplně zřejmé, kdy došlo k výlučnému používání ornátu pouze pro liturgii. Určitě se začal ornát v širší míře používat u bohoslužeb v průběhu 4. století. Zachované mozaiky a fresky z 5. století totiž dokazují, že ornát byl liturgickým rouchem. V staré galské liturgii se lat. *paenula* zpočátku nazývala lat. *amphibalus* a používala se pouze při mši. V Římě tento oděv nosili všichni duchovní při vykonávání liturgických úkonů, zatímco v Galii byl vyhrazen pro biskupy a kněze.

V 5. až 8. století byl ornát oděvem jáhnů, ale také jej ve zjednodušené podobě nosili např. zpěváci v chrámových scholách. V Římě od 10. století ornát v liturgii i nadále používali podjáhní a jáhni, v kající dny (lat. *casida plicata*), kdy byl srolovaný vpředu nebo odříznutý. Až do reformy rubrik v roce 1960 tento zvyk praktikovali jáhni a subdiakoni při slavnostních mších v adventu a v době postní (kromě nedělí *Gaudete* a *Laetare*), na vigílii slavnosti Narození Páně, v kvatembrové dny (kromě těch, které připadají na oktávu Letnic), při žehnání svící na svátek Uvedení Páně, při požehnání popela na Popeleční středu a při požehnání ratolestí na Květnou neděli. Bylo to z toho důvodu, že dalmatika, oděv jáhnů a podjáhnů je symbolem radosti.

IV. synoda v Toledu v roce 633 popsala ornát jako roucho charakteristické pro kněze, jenž má být předáno u kněžského svěcení, což potvrzují liturgické knihy *Liber Ordinum* ze 7. století a *Ordo Romanus* z 8. století. Papež svatý Lev II. (kolem 611–683, papežem od 682) povolil kněžím, aby během nemoci slavili eucharistii bez ornátu. Od 11. století se ornát používal pouze při slavení mší – při jiných liturgických úkonech se nosil pluviál. Po II. vatikánském koncilu se objevují případy slavení eucharistie bez ornátu a kněží nosí pouze štól. Jasně uvádí: „*Vlastním rouchem celebrujícího kněze při mši a jiných posvátných činnostech, které se mší přímo souvisejí, není-li předepsáno něco jiného, je kazule neboli ornát; obléká se na albu a štól.*“ (Všeobecné pokyny k Římskému misálu – *editio typica tertia emendata*, 2008). Biskupské konference mohou zavést určitá opatření týkající se nošení liturgických rouch. Sla-

vení mše svaté bez ornátu bez oprávněného důvodu může vést k umenšování důstojnosti svátosti eucharistie a její bagatelizaci, před kterou varoval papež Benedikt XVI. (1927–2022, papežem 2005–2013), a to je v rozporu s podstatou kněžství. Podoba ornátu se do 4. století mnoho neměnila a takovou zůstala i v 5. až 6. století, o čemž svědčí italské mozaiky z tohoto období. Ornát, když se rozprostřel, měl podobu kruhu, uprostřed byl kruhový nebo čtyřúhelný výstřih pro hlavu, sahal pod kolena a zcela zastřel i ruce. Pokud chtěl kněz něco rukama dělat, musel si vpředu ornát vyhrnout, nebo kraje skrčit – zahnout. V 9. až 13. století forma ornátu nebyla podrobena žádné základní změně. Byl pozměněn jen výstřih pro hlavu, a to v tom, že dosavadní kruhový nebo čtyřúhelný výstřih prodloužili na náprsní straně ornátu. Tento výstřih dlouhý 30–40 cm obšívali dokola bohatě zdobeným pruhem na způsob límečku. Kdybychom ornát z 11. až 13. století vpředu (od výstřihu počínaje) rozpárali a rozprostřeli, obdrželi bychom půlkruh, podobný baroknímu tvaru pluviálu. Od 10. století počínaje se i na zadní straně ornátu objevil od shora dolů dlouhý pruh, který se postupně formoval do vidlicové podoby kříže, ačkoli vlastní doba rozšíření podoby vidlicového kříže spadá až do 13.–15. století.

Podoba ornátu se úplně změnila ve 14. století. Úplně bylo upuštěno od zvonové podoby, boky se vystřihly, zadní a zejména přední část se zkrátila, přední strana byla zastřížena do lomeného oblouku. Se zkrácením a zúžením ornátu současně nastala i druhá změna: vidlicová forma vyšíváných ozdobných pruhů byla nahrazena podobou pravoúhlého kříže. V 16. až 18. století se ornáty ještě více zúžily a zkrátily. Hodně byly vystřižené nejen u ramene, ale i na prsou. Ornát byl na prsou zcela úzký, dolů se rozšiřoval a dostal podobu houslí. Tento typ barokního ornátu označujeme jako římský, nebo „*housličky*“, nebo nejčastěji „*basička*“. Proti tomuto přílišnému obstrňování ornátů velmi brojil svatý Karel Boromejský, který na provinční synodě předepsal podobu i rozměry ornátu (tzv. boromejská kazule). Šířka ornátu podle jeho nařízení má být alespoň tři lokty (130 cm.). Délka má být stejná nebo delší a vpředu i vzadu je roucho ozdobené křížem.

Ornátů houslové podoby bylo všeobecně užíváno až do konce 19. stol. V té době Pražská provinční synoda žalostně připomněla, že jsou natolik odlišné od dávných vznešených kazulí/ornátů, že si už ani nezasluhují jméno kazule. Chvalitebnou výjimkou byl tehdy Řím, neboť se tam ornáty houslové podoby nikdy neujaly. V 17. a 18. století tam byly užívány ornáty vpředu i vzadu hodně dlouhé a stejně široké.

Barokní ornáty můžeme rozlišit do typů: římský, německý,

Hedvábná kazule s historizujícím vzorem z období kolem roku 1850 (farnost Netolice).

francouzský a španělský. Koncem 19. století se začal tvar ornátu navracet ke středověkému vzoru, kdy zakrýval skoro celé tělo. To se stalo po II. Vatikánském koncilu běžné. Můžeme to vidět u bohoslužeb při používání tzv. novogotického ornátu, i když při některých mších se z různých důvodů používají také historická liturgická roucha.

K šití ornátů se v minulosti používaly především látky jako hedvábí, samet, atlas a jiné výjimečné textilní materiály. Vlna, bavlna a len byly v minulosti téměř zakázané, ale dnes jsou hodně oblíbené pro jejich užité vlastnosti. V současnosti se obvykle používají přírodní tkaniny a někdy i umělé materiály. Až do 14. století byly ornáty zdobeny jedním sloupem (pruhem), což vychází z římského zvyku zdobit pláště purpurovými stuhami (*penula clavata*). Přední část ornátu bývala označovaná jako *pectorale*, zadní strana *dorsale*. Ve středověku byly pruhy/borty/pásky zdobeny perlami, zlatými a stříbrnými výšivkami, květinovými motivy, postavami a výjevy ze života Ježíše Krista, Panny Marie a svatých. Od 14. století přibyla příčná stuha, čímž vznikl rozeklaný kříž Ψ (*crux bifida, trijida*) nebo latinský kříž s postavou Ježíše ukřižovaného. Vzhledem ke způsobu umístění kříže se rozlišovaly ornáty na francouzské (kříž pouze na zadní straně), italské (kříž na přední straně ve tvaru řeckého písmene tau) a německé (kříž na obou stranách). Předpisy po II. Vatikánském koncilu hovoří o figurálních de-

Hedvábná dalmatika ze 3. čtvrtiny 18. století (farnost Čachrov).

koracích a symbolech na ornátech a naznačují jejich posvátnost a použití. Symbolika ornátu je poměrně bohatá. Otcova symbolika ho ukazuje jako znamení lásky zahrnující celého kněze, symbol nevinnosti, nesoucí Pánovo jho (Mt 11,30). Ve výkladu pašijí byl otec přirovnáván k purpurovému rouchu, do kterého vojáci oblékli Ježíše (Jan 19,2) nebo k jeho tunice (Jan 19,23). Papež Inocenc III. (1161–1216, papežem od 1198) poukazoval na ornát jako na svatební rouchu. Po reformě II. Vatikánského koncilu bylo zdůrazněno, že účelem ornátu je projevit povahu slavených tajemství a vykonávaných liturgických úkonů. Honorius z Autun (1080–1140) píše, že ornát symbolizuje lásku, která by měla zahalit celého člověka. Tato myšlenka nebyla cizí svatému Izidorovi, který tvrdí, že ornát zakrývá celého muže. Svatý Jeroným používá výraz *camisa* k popisu ornátu. Ornát je také označován jako *planeta*, protože je obvykle kulatý a lze jej otáčet kolem těla. Proto byl považován za vesmírný symbol. Kněz by se měl modlit v ornátu za *universum* (všehomír, kosmos, vesmír, veškerenstvo) a celý vesmír přitom jeho ústy chválí Pána. Pro Amalari z Metz ornát symbolizoval *opera corporis pia* (dobré skutky těla), *fames, sitis, uigiliae* (hlad, touhu, bdění). Pro Ruperta z Deutz (1075/80?–1129?) ornát znamenal Kristův oděv, tedy církev. Symbolika ornátu jako projevu lásky byla zachována také v obřadu kněžského svěcení. Když biskup (před liturgickou reformou II. Vatikánského koncilu) předával svěcenci ornát, říkal: „Vezmi si kněžské rouchu, které znamená lásku, protože Bůh je schopen v tobě rozmnožit lásku a dokonalost ve skutečích.“ V pozdním středověku byl totiž ornát považován za symbol lásky, kterou Bůh rozmnožuje v nově vysvěcených. V Římském misálu je ornát označen jako „jho Páně“. V současném obřadu kněžského svěcení vkládají ornát na nově vysvěcené kněze jiní kněží. Symboliku ornátu v průběhu liturgického roku obohacuje i liturgická barva.

P. ThDr. Gabriel Rijad Mulamuhlič, O.Cr., Ph.D.

„Ve škole modlitby“ v adventu se seniory

Začínáme Rok modlitby, vyhlášený papežem Františkem jako příprava před Jubilejním rokem 2025. Se seniory jsme prožili v tomto duchu dvě duchovní obnovy.

První proběhla již v říjnu v Prachaticích „**Ve škole modlitby Svaté rodiny**“ s otcem biskupem Pavlem. Druhou jsme prožili v pátek 8. prosince v Českých Budějovicích v budově biskupství, jak se již stává v adventu i v postní době tradicí. Otec Josef Mendel, SDB provedl přítomné modlitbou, při které se setkáváme s Bohem, na základě života praotce Jakuba podle katecheze papeže Františka. Před svým nočním zápasem byl člověkem, který nepotřeboval milosrdenství, pak ale poznal a pochopil, jak Boha potřebuje a otevřel se Božímu milosrdenství. Slovy papeže Františka: *„Všichni máme nějaké noční setkání s Bohem, nějakou noc, temnotu, chvíle hříchu a dezorientace ve svém životě. Vždycky tam dochází k setkání s Bohem. ... Právě tehdy, kdy se cítíme ubožákem, není třeba se bát, protože v té chvíli nám Bůh dá nové jméno, které obsáhne celý náš život, změní naše srdce a udělí nám požehnání, vyhrazené tomu, kdo se od Něho nechá proměnit. Toto je tedy hezká pozvánka, abychom se nechali Bohem proměnit. On ví, jak to učinit, protože každého z nás zná.“*

Po dopolední promluvě jsme všichni slavili mši svatou v kostele Svaté Rodiny ze slavnosti Panny Marie, počaté bez poskvrny prvotního hříchu. Posilnění obědem jsme se odpoledne sešli v refektáři biskupství, kde obnova probíhala, k odpolední promluvě. Otec Mendel nás opět povzbuzoval slovy Svatého otce o tom, že Bůh nám žehná a my můžeme žehnát všem lidem. A my Bohu dobrořečíme, když Boha chválíme, děkujeme mu, uctíváme ho a klaníme se mu. Modlitba chval je odpovědí na Boží dary.

Před závěrem obnovy mezi nás přišel otec biskup Vlastimil, obdaroval seniory knížkou „**Stála jsem u bran nebe a pekla**“, která je osobním svědectvím Glorie Polo z Kolumbie. Povzbu-

dil seniory, aby se neustávali modlit za své rodiny a vnoučata. Teď na zemi máme tu příležitost pomáhat jiným do nebe.

Obnova byla krásná a už se těšíme na další v postní době a také na to, co se nám dalšího podaří pod záštitou Diecézního centra pro seniory v roce 2024. Ráda bych vyjádřila vděčnost za to, že jsme mohli být na biskupství a také otci Tomasovi van Zavelovi, který se nabídl ke službě svátosti smíření. Ukončila bych slovy paní Milady: „*Díky za vedení P. Josefem Mendelem a díky též za setkání s P. Tomášem van Zavrelem a biskupem Vlastimilem.*“

Iva Hojková, vedoucí Diecézního centra pro seniory

VZTAHY, VZTAHY, VZTAHY...

TOUŽÍME BÝT MILOVÁNI A MILOVAT. NĚKDY SE NÁM TO DAŘÍ, NĚKDY NÁM VZTAHY DAJÍ POŘÁDNĚ ZABRAT. JAK NA TRVALÉ A HARMONICKÉ VZTAHY?

Diecézní centrum pro rodinu nabízí několik podnětů na podporu dlouhotrvajících a harmonických vztahů. Dnešní třináctý díl budeme věnovat stresu. Například předvánoční čas bývá často v rodinách spojen se stresem. Toužíme po krásně prožitém vánočním čase, ale stresují nás nákupy dárků, které jsou finančně náročné, předvánoční úklid a s ním spojená únava, návštěvy příbuzných, na které se musíme připravit, konec roku v práci, který je také náročný, a mnoho dalších věcí, které nám mohou vyvolat stres.

Ale co to vlastně je stres?

Za prvé, stres je normální (fyzilogická) reakce těla a mysli, když jsme vystaveni nebezpečí. Je tedy velmi důležitý, protože nám zachraňuje život. Jako ostatní savci, tak i my lidé jsme stres nejvíce potřebovali, když jsme žili v divočině. Potřebovali jsme stres, abychom přežili tváří v tvář divokým zvířatům. Dnes sice nejsme vystaveni útokům divokých zvířat, ale to neznamená, že nejsme v nebezpečí. Např. si představme, že jdeme přes ulici po přechodu a najednou vidíme, jak kolem nás rychle projíždí auto. Díky stresové reakci uděláme obrovský skok o dva metry dozadu... Je to velmi rychlá, automatická reakce, o které ani nemáme čas přemýšlet, ale právě tato reakce nám zachrání život. A teprve potom se ptáme sami sebe: „*Jak se mi podařilo udělat tak velký skok? Co se v tom okamžiku stalo v mém těle?*“ Díky adrenalinu (hormon nadledvinek) se naše krev dostává do svalů, aby byly silné a rychlé. Krev se dostává do srdce, aby mohlo bít silněji a rychleji. Kde se tolik krve vzalo? Krev jde méně do žaludku a do střev, protože trávení je v té chvíli druhotné. Také se šetří v prokrvení části mozku, která uvažuje – protože uvažování ve chvíli ohrožení je jen ztrátou času. Také je krev méně zásobena kyslíkem (v případě jejího zranění pak je menší krevní ztráta). Všechna krev musí být nasměrována do svalů, a to umožňuje mnohem silnější a rychlejší reakci. Z toho vyplývá, že stres je OBRANNÁ REAKCE. Poté, co bezprostřední ohrožení pominulo, nastupuje fáze odpočinku. Celé tělo vyžaduje doplnění energie a tím je relaxace – odpočinek po stresu.

Náš mozek může pracovat ve třech režimech:

- 1. „online“** – prožíváme stres, který je určen jen na několik sekund nebo minut;
- 2. „off-line“** – nebezpečí pominulo a je fáze relaxace, regenerace, spánku a trávení;
- 3. „stand-up“** – situace, kdybychom sice mohli relaxovat, ale protože se něčeho bojíme a prožíváme úzkost, zůstáváme rozrušení, nedokážeme relaxovat a dál vydáváme spoustu energie.

Pokud jsou v našem životě přítomny všechny tři režimy mozku, je to v pořádku, ale pokud je přítomen pouze první a třetí, měli bychom se zamyslet nad tím, jak to změnit, jak se naučit lépe zvládat stres, protože jinak může dojít k VYČERPÁNÍ.

Můžeme dojít k závěru, že stres je pozitivní, pokud je REAKCÍ (je tedy krátký). Pokud stres ZŮSTANE STAVEM, což znamená, že z toho adrenalinového režimu se již nemohu dostat ven (poruchy spánku, nesoustředěnost, dušnost, svalová ztuhlost, bolesti hlavy a zad, zažívací potíže, nervozita, úzkost, opary, časté nachlazení apod.), je potřeba to řešit!

Jak zvládat stres?

- 1. JEDNAT – VYKONÁVAT ČINNOST:** nebýt nečinný vůči druhým ani vůči sobě;
- 2. STRES JE PŘÍTEL – V DOBĚ STRESU SRDCE BIJE RYCHLEJI, TEPNY SE ZUŽUJÍ A KREVNÍ TLAK STOUPÁ:** to někdy můžeme vnímat jako nepříjemný pocit. Pokud si ve chvílích stresu řekneme: „*děkuji ti srdce, že biješ rychleji, děkuji vám plíce, že dýcháte rychleji – děláte to, abych ze sebe mohl/a vydat to nejlepší*“, uděláme ze stresu našeho spojence;
- 3. CVIČENÍ:** používat svoje smysly – slyšet tlukot svého srdce, vidět krásu apod.;
- 4. POHYB:** stres nás připravuje na pohybovou akci – proto nesmí v našem životě chybět fyzická aktivita, sport apod.

Přeji vám, abyste nejen v náročné předvánoční době dokázali také relaxovat a vnímat to, co vám říká vaše tělo i mysl. Příště si řekneme něco o reakci na stres, která vyvolává naše „zamrznutí“.

Martina Fürstová – Diecézní centrum pro rodinu

Z diáře otce biskupa VLASTIMILA KROČILA

1. 1.	19:00	Č. Budějovice, katedrála: mše svatá
2. 1.	15:30	Č. Budějovice, katedrála: žehnání tříkrálovým koledníkům
5. 1.	17:00	Č. Budějovice, katedrála: mše svatá
22.–24. 1.		Praha: plenární zasedání České biskupské konference
2. 2.	9:30	Č. Budějovice, katedrála: mše svatá (setkání řeholníků)
14. 2.	17:00	Č. Budějovice, katedrála: mše svatá s udělováním popelce

Změna vyhrazena

Jak se vzdělává Diecézní centrum pro seniory?

Měla jsem možnost v rámci své práce jako vedoucí Diecézního centra pro seniory zúčastnit se dvou konferencí v Praze.

Nejprve jsem byla v Konírně Parlamentu ČR na semináři „**Občanská angažovanost seniorů na příkladech dobré praxe**“ pod záštitou Národního centra pro rodinu, Rodinného svazu ČR a ve spolupráci s Hanns Seidel Stiftung. Organizátoři vycházeli z toho, že programy pro seniory nemusí znamenat jen nabídky, ale i výzvy. Výzvy nebo lépe pozvání k využití potenciálu seniora.

Seminář zahájila Mgr. Nina Nováková, místopředsedkyně Stálé komise pro rodinu a rovné příležitosti. Při přednášce prof. Lenky Šulové jsme si mohli opět uvědomit, že sice ubývají síly, dovednosti apod., ale také něco přibývá – moudrost a odstup od věcí, od dění... Mimo jiné jsme mluvili o významu prarodičů pro dítě: klid, čas, naslouchání, nadhled, víc času a trpělivost odpovídat na otázky „Proč“. Modelové chování rodičů a prarodičů je pro dítě významné. Je dobře, když se vnouče má možnost ptát: „*Já také budu...? Jaká byla máma? Jaký byl táta? Taký se pral?...*“ Vzájemný význam spočívá ve sdílení života, a že prarodič může přirozeně mluvit s vnuky smrti či o připravenosti na smrt.

Dále jsem mohla poznat několik projektů z různých míst republiky. Jedním z nich bylo zajímavé vzdělávání seniorů a jejich vnoučat při účasti na nabídce Mezigeneračního vzdělávání na Mendelově univerzitě v Brně. Ti vyšli z faktu, že současná mladá generace má často víc prarodičů než sourozenců. Jejich novým zajímavým počinem je vzdělávací program pro studenty VŠ a U3V, kdy se navzájem obohacují a učí pohledu té druhé generace na věc. Dopoledne patřilo tematicky senioru v rodině, a tak jsme se ještě seznámili s Domem pomoci – Bethany v Pardubicích, který se také věnuje prolínání generací. Po přestávce a obědě jsme poznali další projekty a mezi nimi mě zvláště zaujal pražský Letokruh, který vznikl proto, aby dal lidem ve zralém věku možnost žít naplněný život. Předávat zkušenosti, čas a energii druhým, zažívat pocit užitečnosti a respektu, získávat nové přátele. Možnost být sami sebou. Mezi dobrovolnické aktivity např. patří pomoc nemohoucím seniorům, čtení pohádek ve školkách, doučování dětí a další. A odměnou je jim „**Dobroklub**“. V poslední části semináře jsme se věnovali také zakládání komisí seniorů v obcích.

Na konci listopadu jsem vyjela opět do Prahy, tentokrát do Emauzského opatství na konferenci „**Spiritualita v sociální práci a sociálních službách pro seniory**“. Naše centrum spolupracuje také s domovy pro seniory v rozsahu celé diecéze, a tato konference byla výzvou, jak spolupráci dál směřovat. Samozřejmě jsou tyto konference ideálním prostředím

Diecézní centrum pro seniory pořádá mnoho akcí.
Na snímku je prohlídka historické budovy Biskupství českobudějovického s Mons. Pavlem Posádem.

k navázání kontaktů a k osobnímu poznání kolegů. Konference byla otevřená jak sociálním pracovníkům z domovů seniorů, hospiců, pečovatelských služeb aj., tak i externím docházejícím do těchto zařízení. A tak jsme na toto prolínání měli zaměřené semináře, kde bylo poznat hojné zastoupení, jak sociálních a aktivizačních pracovníků, tak kaplanů a jiných pastoračních pracovníků, převážně externě docházejících do různých zařízení. V jedné z přednášek zaznělo, co je spirituální kompetence, a také, jaké jsou předsudky v této oblasti – že spirituální kompetenci má každý „nábožensky založený“ člověk a že „nenáboženský člověk“ mít spirituální kompetenci nemůže. To samozřejmě neplatí, neboť se jedná o „víru“ integrující profesionalitu. Na závěr celé konference byla přivítána kniha „**Spiritualita v sociální práci se seniory**“. V této knize předkládá tým odborníků z Jihočeské univerzity v ČB, Západočeské univerzity v Plzni a z Univerzity Karlovy v Praze výsledky svého podrobnějšího výzkumu spirituality českých seniorů, grantově podpořený národní agenturou ČR pro aplikovaný výzkum.

To vše pro mě bylo přínosné, ale zároveň vyvstaly otázky typu: „*Co by se dalo použít? Co třeba podobného v jihočeském kraji? atd.*“ Vkládám tedy vše do modliteb, jak v novém roce činnost Diecézního centra pro seniory směřovat. Také vás, milí senioři, ale i ostatní čtenáře, prosím o modlitbu.

Iva Hojková,
vedoucí Diecézního centra pro seniory

Za Mikulášem do katedrály

Po roce jsme opět pozvali děti ze škol a školek do katedrály k příležitosti svátku sv. Mikuláše.

Dohromady jsme uvítali 29 skupin, což znamená, že asi 520 dětem a jejich učitelskému nebo i rodičovskému doprovodu jsme umožnili setkat se se sv. Mikulášem v jeho chrámu. Je to o několik skupin a cca o 120 dětí více než loni. Těší nás veliký zájem učitelek: již v září nám přicházely dotazy, zda program opět bude. Jsme velmi vděční panu děkanovi Zdeňku Marešovi za umožnění tohoto programu v katedrále. S dětmi jsme si mohli prohlédnout katedrálu i na místech, kam se lidé běžně nedostanou.

Děti byly překvapené a radostné, když uviděly přicházet Mikuláše. Ochotně mu říkaly, co o něm ví, a vyslechly si od něj povzbuzení. A co jiného pak mohly od Mikuláše dostat než jablíčko, které je symbolem jeho dobroty a štědrosti? Z návštěvy patrona katedrály a celé diecéze měli radost i jiní návštěvníci, kterých bylo letos opravdu hojně. Moc bychom chtěli na

Foto: archiv Pastoračního střediska

tomto místě poděkovat třem ochotným mužům, kteří představovali sv. Mikuláše.

Pastorační středisko

Mikuláš na náměstí Přemysla Otakara II

Vždy 5. prosince, v předvečer svátku patrona naší diecéze sv. Mikuláše, se náměstí Přemysla Otakara II. v Českých Budějovicích zaplňuje davy lidí. Všichni se těší na slétnutí anděla z Černé věže a na velké figuríny andělů, které obcházejí náměstí za doprovodu andělské hudby.

Z Pastoračního střediska jsme letos vyrazili na náměstí v přestrojení sv. Mikuláše (P. Tomas van Zavrel) a anděla (Martina Fürstová). Chtěli jsme rozdávat malé kartičky s životopisem sv. Mikuláše a jeho obrázkem, modlitby pro rodinu na Vánoce a také sladkosti pro děti. Naším největším darem ovšem bylo požehnání, které otec Tomas každému jednotlivě uděloval. Lidé, kteří k nám přicházeli, vůbec netušili, že v mikulášském přestrojení je skutečný kněz, a že požehnání, kterého se jim dostalo, bylo od kněze. Požehnáno bylo cca 100 dětí a k tomu jejich doprovod, rodiče, prarodiče a další.

Původně jsme si mysleli, že obejdeme celé náměstí, ale nedostali jsme se dál, než před vchod do galerie Dvořák. Bylo to tím, že děti s jejich doprovodem za námi přicházely ve velkém počtu. A my jsme celé dvě hodiny poslouchali básničky a písničky, rozdávali kartičky, modlitby, sladkosti, a hlavně jsme žehnali a žehnali. Občas se někdo zeptal, proč s námi není také čert. My jsme na to odpovídali, že čerty jsme poslali k „čertům“ a že my přinášíme laskavost a požehnání. A to se lidem moc líbilo. Po dvou hodinách, vyčerpání únavou a s prázdným košíkem, jsme se vrátili na Pastorační středisko, kde jsme všechny lidi, které k nám přišli, zahrnuli do společné modlitby a prosili Pána, aby se dotkl jejich srdcí. Byla to krásná zkušenost a děkujeme sv. Mikuláši, že nám svým životem byl a je velkým příkladem.

Mgr. Martina Fürstová; Diecézní centrum pro rodinu

Foto: archiv Pastoračního střediska

Obraz Madony Březnické vzbuzuje mezinárodní zájem

Sbírky českobudějovické diecéze obsahují mnoho dechberoucích uměleckých děl. Jedním z nich je drobný deskový obraz Madony Březnické.

Poměrně drobný obraz o rozměrech 41,5 x 29,5 cm je namalován jako kopie nedochované ikony. Jeho vznik je stanoven na rok 1396 do Prahy (v období vlády českého krále a římského císaře Václava IV.). Podobnost umělecké stylizace s byzantským uměním jej činí výjimečným ve svém uměleckém okruhu. Rubová strana obrazu nese rozměrné popisové pole, v němž jsou uvedeny okolnosti jeho vzniku a datace. Cennost tohoto deskového obrazu podtrhuje skutečnost, že je dlouhodobě vypůjčen do stálé expozice Národní galerie v Praze, do Anežského kláštera. Zde jsou prezentovány výjimečná umělecká díla českého středověku.

Anglická kunsthistorička působící na univerzitě v Cambrige, pocházející ze Slovenska, Dr. Jana Gajdošová, projevila ve svých výzkumech zájmem o tento obraz. Její článek „**North of Byzantium**“ se věnuje východnímu uměleckému směru mimo Byzanc a dává i Madonu Březnickou do širších souvislostí vysokého umění v rozmezí 13.–17. století. Idea článku v rámci monografie poukazuje na touhu Lucemburků opětovně vzkřísit byzantskou kulturu v Českých zemích ve 14. století. V tomto období byli do Čech přivedeni umělci, kteří tuto myšlenku po výtvarné stránce uváděli v život. Madona Březnická má zřejmě svou uměleckou předlohu v Madoně Roudnické a ta v Madoně ze Sinaje. Ikona je přepisována podle přesných předpisů tak, aby vznikla iluze identické kopie. V západním umění bývá však do kopie mnohdy včleněn svébytný pohled umělcovy představy.

Madona Březnická; Foto: archiv BCB

Přestože je Madona Březnická v Čechách v odborných kruzích velice ceněným obrazem, její sláva se za hranicemi našeho státu již vytrácí. Dr. Jana Gajdošová by svou odbornou činností ráda představila české klenoty karolínské gotiky v širších souvislostech, a to v mezinárodně uznávané publikaci sponzorované britským vydavatelstvím Routledge a americkou The Mary Jaharis Center for Byzantine Art and Culture.

PhDr. Jiří Vácha, Ph.D. a Dr. Jana Gajdošová

BIGY: Návštěva největší klášterní knihovny na světě v Admontu

Ve dnech 17.–18. listopadu zorganizovalo Biskupské gymnázium J. N. Neumanna zájezd po rakouských kláštrech. Zúčastnili se ho nejen učitelé a jejich rodiny, ale i zaměstnanci Biskupství českobudějovického a Diecézní Charity. První zastávka (včetně prohlídky kláštera) byla v St. Florian. Následoval přejezd do starobylého Steyru s prohlídkou města. Odpoledne jsme se přesunuli do hlavního cíle cesty, a to do malého městečka Admont ve Štýrsku, kde komplex benediktinského kláštera ukrývá největší klášterní knihovnu na světě. Zároveň jsme navštívili církevní partnerské gymnázium a domluvili možnosti vzájemné spolupráce. Druhý den nás čekala prohlídka rozsáhlého komplexu kláštera v Kremsmünsteru, kde také někteří naši žáci v minulosti studovali na tamějším církevním gymnáziu. Závěr dne patřil krátké zastávce v Linzi a cestě zpět do ČB.

Michaela Kudláčková

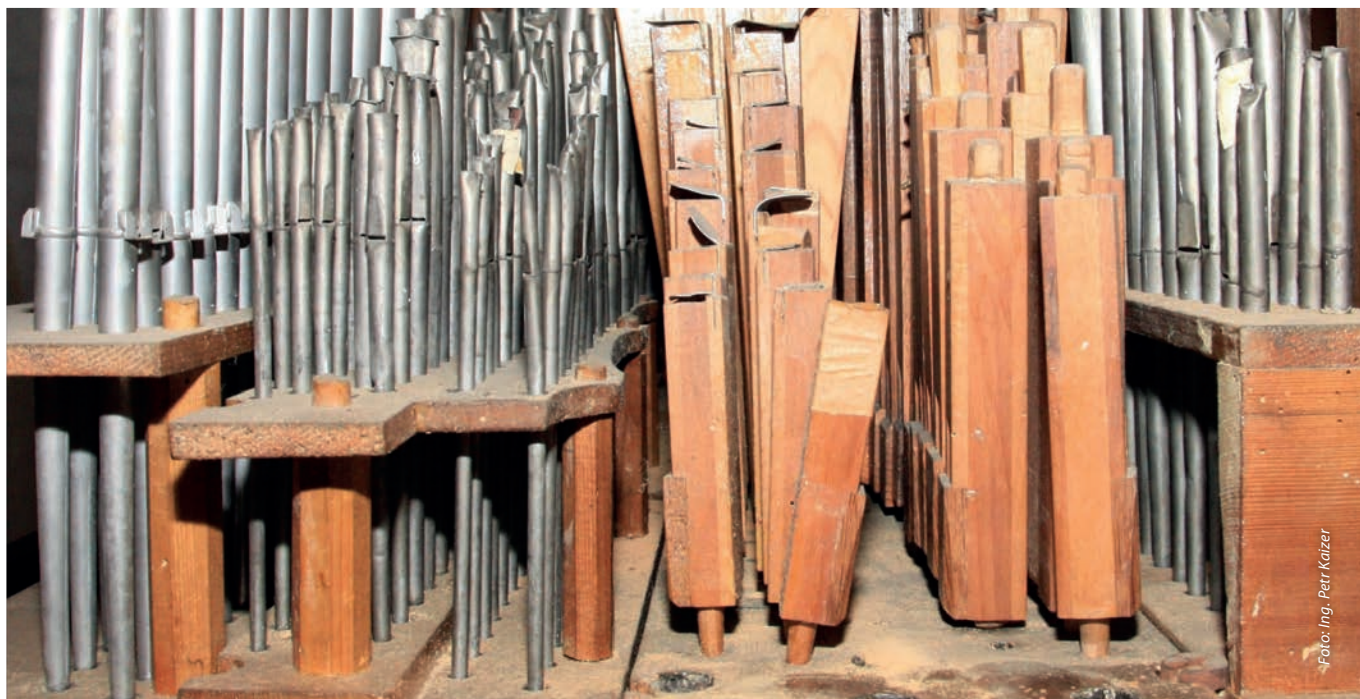

Foto: Martin Maršik

Při prohlídce kláštera Admont si můžete objednat službu profesionálního průvodce s výkladem.

Obnovení historických varhan v Čachrově

V roce 2023 se v malé čachrovské farnosti podařilo dokončit zrestaurování varhan ve farním kostele sv. Václava. Stalo se tak díky příspěvkům mnoha drobných dárců a také díky finanční dotaci od Plzeňského kraje.

Barokní varhanní píšťaly před restaurováním byly neuvěřitelně poničené.

Náročná práce restaurátorů trvala čtyři roky. Celkové náklady činily bezmála 1,7 milionu korun. V neděli 5. listopadu požehnal opravené varhany sídelní biskup českobudějovické diecéze Mons. ThDr. Vlastimil Kročil a hned v sobotu 11. listopadu se uskutečnil první varhanní koncert pro dárcce a přátele čachrovského kostela.

Na čachrovském kůru jsou tedy opět krásné a plně funkční varhany. Zvuk, který vydávají, opravdu stojí za poslech. Nezasvěcený návštěvník může při prvním pohledu na varhanní skříň nástroj spíše odsoudit a nebude od něj očekávat žádné zázraky, ale jakmile se varhany rozezní, hned nabude jiného dojmu a svůj názor rychle přehodnotí. Krásné tóny, které se z varhan linou, jsou dány vlivem silného zastoupení starých barokních píšťal, které nástroji propůjčují jeho nezaměnitelný zvuk.

Čachrovské varhany

Počátek mají kolem roku 1714, kdy je datována zmínka o prvním varhanním pozitivu na čachrovském kůru. Pravděpodobně kolem roku 1860 byl tento pozitiv zrušen, ale jeho části byly využity při stavbě nových varhan. Nový nástroj stavěl varhanář Johann Fischpera v roce 1868. A právě jeho dílo se po dvou zásadních opravách dochovalo až do dnešních dnů. Následné opravy prováděl varhanář Matěj Josef Wunsch z nedaleké Sušice v letech 1904 a 1932. Od té doby nedošlo k žádné zásadnější opravě varhan a nástroj postupně ohlodával zub času a především červotoč. Z důvodu špatného stavu

Opravené varhany na kůru kostela sv. Václava v Čachrově.

varhan – a hlavně kvůli jejich záchraně – bylo nezbytné historický hudební nástroj kompletně restaurovat.

Během práce odborníků došlo ke zjištění a potvrzení několika zajímavostí. Hned v první etapě restaurování měchu odborníci zjistili, že se jedná o měch z dílny varhanářů Guthů (což je významný varhanářský rod). Měch byl datován do let 1820–1845. Ze stejné dílny (a zřejmě i doby) pocházejí také varhanní lavice, pedálová vzdušnice a pedálová ohrádka. Druhá etapa přinesla objev nečekaný, a ještě mnohem zajímavější. Při restaurování cínových píšťal bylo zjištěno, že autorem velké části vnitřních cínových píšťal je slavný barokní varhanář Tomáš Schwarz. Píšťaly lze datovat do doby kolem roku 1730.

Ing. Petr Kaizer

Ve Svatojánském muzeu ožívá Svatý Jan

Od září letošního roku je možné vyzkoušet si ve Svatojánském muzeu Nepomuk mobilní aplikaci „Svatý Jan ožívá“. Projekt vytvořila Kateřina Bušová, absolventka ateliéru Design skla na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně.

Přijďte si připomenout momenty z legendy o sv. Janu Nepomuckém. Budete k tomu potřebovat aplikaci Artivive staženou do mobilu, připojení k internetu a prozkoumávání může začít. V nepomuckém muzeu jsou rozmístěné výjevy ze života nepomuckého světce. Pokud na ně zamíříte mobilní telefon, začnou tyto výjevy díky aplikaci Artivive ožívat (animovaným pohybem, různými obrazovými efekty, zvýrazněním detailů apod.). S instalací aplikace do telefonu a podrobným vysvětlením vám v případě potřeby na místě pomůže průvodce.

Obrazových výjevů je celkem pět:

První výjev zobrazuje detail ze sousoší v Uherském Hradišti, a to Janův jazyk, odkazující na světcevu mlčenlivost při krutém mlčení. V sochařském ztvárnění se jazyk nejčastěji nachází na podstavcích soch ve formě reliéfu; někdy je také jazyk držen v rukách andělů obklopujících Janovu sochu.

Na druhém výjevu vidíme reliéfy Panny Marie a sv. Jana Nepomuckého umístěné na Staroměstském náměstí v Praze. Sv. Jan Nepomucký je vedle Panny Marie jediný světec, u něhož je svatost vyjádřena hvězdou svatozáří.

Třetí výjev zobrazuje svržení Jana Nepomuckého do Vltavy. Jde o detail na podstavci skulptury v Kokorách. Tento dramatický večerní moment se stal velmi často zobrazovaným barokními umělci. V okamžiku svržení Jana Nepomuckého z mostu se podle legendy rozzářilo nebe a hladina řeky Vltavy. Tento výjev zdobí podstavce mnoha nepomucenských soch a oltářních obrazů.

Čtvrtým výjevem je zobrazení sv. Jana jako almužníka na pražské staroměstské fresce. Skromný Jan, jenž vykonával bezplatnou funkci almužníka, nebývá v této roli zobrazován příliš často.

Na pátém výjevu je skulptura s názvem „Mlčel jsem“ z Lidečka. Typickým svatojánským gestem je zvednutý ukazováček směřující k ústům nebo přiložený k nim na znamení mlčenlivosti a ochrany zpovědního tajemství.

Jak již bylo uvedeno, autorkou interaktivní instalace v našem muzeu je Kateřina Bušová, čerstvá absolventka ateliéru Design skla na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně. Svou sklářskou tvorbu v posledních letech prolíná s tvorbou fotografickou a do svých děl zařazuje edukační prvky. Aktuálním tématem se pro ni stává postava sv. Jana Nepomuckého a nepomucenská legenda, dodnes živá díky mnoha ztvárněním tohoto světce. Právě zkoumání soch sv. Jana Nepomuckého a jejich proměn se pro autorku stává hlavní inspirací pro její vlastní tvorbu. Prozatímním výsledkem jejího zkoumání je pět interaktivních instalací, které ožívají pomocí aplikace Artivive. Díky zvýrazněným prvkům na jednotlivých výjevech si divák připomíná důležité momenty z Nepomukova života a proniká hlouběji do příběhu tohoto světce.

Štěpánka Kodýdková

Skulptura „Mlčel jsem“ z Lidečka.

Výjev svržení Jana Nepomuckého do Vltavy ze skulptury v Kokorách.